

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

Кафедра стоматології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ»

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 221 Стоматологія

КУРС 3

Київ 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Хірургічна стоматологія
Викладач (-і)	Климентьєв В. Г.
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	
Формат дисципліни	Нормативна
Обсяг дисципліни	495 академічних годин, або 16,5 кредитів ЄКТС. 3 них: 120 годин – аудиторних (20 годин лекцій та 100 годин практичних занять) та 45 годин СРС (самостійної роботи студентів). Тривалість практичного заняття – 3 академічні години (13 занять) у 5 семестрі та 3 академічні години (20 занять) у 6 семестрі. Тривалість лекції – 2 академічні години (10 годин лекцій у 5 семестрі та 10 години лекцій у 6 семестрі). Самостійна робота студентів – 10 години у 5 та 35 годин у 6 семестрі.
Посилання на сайт дистанційного навчання	Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс). Обмін завданнями через електронну пошту, Вандрайв
Консультації	Веб конференції в різних програмах (Зум, Скайп, Миит, Джитси, Тиимс, Вайбер, Фейсбук, Циско вебекс). Обмін завданнями через електронну пошту, Вандрайв
2. Анотація до курсу	
<p>Хірургічна стоматологія – одна з самостійних клінічних дисциплін стоматології, що вивчає хірургічні захворювання і ушкодження зубів, органів порожнини рота, обличчя і шиї, кісток лицевого скелета, при яких необхідне комплексне лікування. Серед методів такого лікування оперативні втручання – провідні.</p> <p>Предметом вивчення модулів 1, 2 на III курсі є визначення етіопатогенезу основних одонтогенних і неодонтогенних запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки, діагностичні, лікувальні заходи в практичній діяльності лікаря хірурга-стоматолога та надання першої медичної допомоги в разі виникнення невідкладних станів, що загрожують життю хворого.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою навчальної дисципліни є навчити студентів 3 курсу стоматологічного факультету теорії, практичним навичкам з дисципліни «хірургічна стоматологія».</p> <p>Основними завданнями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вивчення способів проведення місцевого та загального знеболення в практиці хірурга-стоматолога, засвоєння технології операції видалення зуба; – вивчення симптоматики невідкладних станів в практиці хірурга-стоматолога, надання невідкладної допомоги; – вивчення особливостей клініки, діагностики, лікування та профілактики гнійно-запальних захворювань щелепно-лицевої ділянки, та їх ускладнень (абсцес головного мозку, тромбози вен обличчя та печеристого синусу, медіастиніти, тощо); – вивчення методів діагностики та лікування абсцесів та флегмон голови та шиї; – вивчення запальних процесів СНЩС, гайморових (верхньощелепних) пазух, слинних залоз. 	
4. Результати навчання (компетентності)	

Результати навчання	Методи навчання
Володіти сучасними методами профілактики, діагностики та лікування карієсу та захворювань тканин пародонта у дітей	Лекції, семінарські заняття, усне опитування, тести, діалог з здобувачами вищої освіти, творчі роботи зі створенням мультимедійних презентацій та їх представлення, самостійна робота з літературними джерелами

Інтегральна:

Здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі охорони здоров'я за спеціальністю "Стоматологія" у професійній діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень і/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов та вимог.

Загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу; опрацювання інформації з різних джерел, основ доказової медицини.
2. Спроможність до неперервного навчання.
3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.
4. Спроможність реалізовувати знання у практичній діяльності.
5. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою. Здатність спілкуватись іноземною мовою.
6. Спроможність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації та використання інформаційно-комунікаційних технологій.
7. Здатність адаптуватись до нових умов і ситуації та спроможність автономно діяти у них.
8. Спроможність визначати та вирішувати проблеми.
9. Спроможність до роботи у команді, зокрема міждисциплінарній та інтернаціональній.
10. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності.
11. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу власного життя і пацієнтів.
12. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.
13. Спроможність оцінювати стан навколишнього середовища, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я.
14. Спроможність діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.
15. Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту професійної діяльності.
16. Лідерство у розробці та упровадженні інновацій і їх використанні у професійній діяльності.
17. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати необхідність його сталого розвитку, верховенства права.
18. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства.

Спеціальні (фахові, предметні):

- 1) збирання медичної інформації про стан пацієнта;
- 2) оцінювання результатів лабораторних та інструментальних методів досліджень;
- 3) встановлення клінічного діагнозу стоматологічного захворювання;
- 4) діагностування невідкладних станів;
- 5) планування та проведення заходів із профілактики стоматологічних захворювань;
- 6) визначення характеру та принципів лікування стоматологічних захворювань;
- 7) визначення необхідного режиму праці та відпочинку, дієти при лікуванні стоматологічних захворювань;
- 8) визначення тактики ведення стоматологічного хворого при соматичній патології;
- 9) виконання медичних та стоматологічних маніпуляцій;
- 10) проведення лікування основних стоматологічних захворювань;
- 11) організація проведення лікувально-евакуаційних заходів;
- 12) визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги;

- 13) організація та проведення стоматологічної диспансеризації осіб, що підлягають диспансерному нагляду;
  - 14) оцінювання впливу навколишнього середовища на стан здоров'я населення (індивідуальне, сімейне, популяційне);
  - 15) ведення медичної документації;
  - 16) опрацювання державної, соціальної та медичної інформації.
- по завершенні вивчення модулів 1,2 «Хірургічна стоматологія» студенти повинні

знати:

анатоמו-фізіологічні, вікові та статеві особливості здорового та хворого організму людини, взаємозв'язок функціональних систем організму і рівня їх регуляції; причини виникнення патологічних процесів в організмі, механізм їх розвитку і клінічних проявів, клініко-лабораторні симптоми захворювань і їх синдроми;

методи обстеження хворих лікарем-стоматологом; значення спеціальних та допоміжних методів дослідження для диференціальної діагностики стоматологічних захворювань; рентгеновську семіотику захворювань зубів і навкол зубних тканин;

методи знеболення та реанімації в умовах стоматологічної поліклініки та стаціонару; показання та протипоказання до оперативних втручань в умовах амбулаторії та стаціонару;

етіологію та патогенез основних стоматологічних захворювань, їх вплив на органи і системи людського організму, клінічні прояви стоматологічної патології в щелепно-лицевій ділянці, показання до застосування хірургічних методів лікування в стоматології;

профілактику, клініку та лікування запальних процесів щелепно-лицевої ділянки, захворювань скронево-нижньощелепового суглобу, слинних залоз.

вміти:

проводити обстеження пацієнта і заповнювати медичну документацію;

доповісти про хворого викладачеві;

обґрунтувати діагноз та скласти план лікування;

інтерпретувати дані рентгенологічних методів дослідження;

застосовувати основні принципи асептики та антисептики в умовах амбулаторії та хірургічного стоматологічного стаціонару;

застосовувати різні види місцевого знеболення;

надавати невідкладну допомогу;

виконати операцію видалення зуба;

діагностувати запальні захворювання щелепно-лицевої ділянки.

5. Організація навчання курсу

Інформаційний опис початкової дисципліни
Нормативні дані

Форма навчання	Курс	Семестр	Кількість годин						Проміжний модульний контроль	Підсумковий модуль по дисципліні
			Годин/кредитів	Аудиторних				СПРС		
				Лекції	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Семінарські заняття			
Денна	3	5	60/2	10	40	-	-	10	-	дифзалік
		6	105/3,5	10	60	-	-	35	-	дифзалік

Розподіл годин згідно навчального плану

Назва предмету	Рік навчання, семестр	Годин кредитів	К-ть годин			Вид контролю
			Лекції	Практ.	Самостійна робота.	
Хірургічна стоматологія	3 ^й рік навчання (5-6 сем.)	165/5,5	20	100	45	2 дифзаліка

Структура навчальної дисципліни

№	Теми	Лекції	Практика	СРС
5 семестр				
1	Історія створення і організація хірургічної стоматологічної допомоги. Забезпечення, документація амбулаторного стоматологічного кабінету і відділення, знайомство з структурою відділення щелепно-лицевої хірургії у клінічній лікарні. Методика обстеження порожнини рота, щелеп, обличчя та шиї. Біль, його компоненти, провідні шляхи болю. Значення болю в медицині, стоматології	2		
2	Інструментарій для видалення зубів. Методика видалення зубів, показання та протипоказання до видалення зубів, підготовка хворого до операції. Ускладнення під час видалення зубів і в післяопераційному періоді; клініка, діагностика, лікування і профілактика.	2		1
3	Місцеве потенційоване знеболення. Загальне знеболення. Обладнання для місцевого знеболення.	0,5		1
4	Серцево-легенева реанімація. Місцеві анестетики, їх властивості, побічна дія.	1		1
5	Аплікаційна, інфільтраційна анестезії. Ускладнення, їх профілактика і лікування. Видалення зубів під аплікаційним, інфільтраційним знеболенням.	0,5		1
6	Знеболення нижньої щелепи; показання, ускладнення і їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.	5,5		1
7	Підочномкова, різцева анестезії; показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів нижньої щелепи. Туберальна анестезія; показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів нижньої щелепи. Піднебінна анестезія; показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів нижньої щелепи	0,5		1
8	Центральні провідникові методи знеболення щелеп і прилеглих тканин.			1
9	Хвороби прорізання зубів. Затримані та напівзатримані зуби. Перикороніт; клініка, діагностика, лікування, ускладнення. Одонтогенна гранульома обличчя; клініка, лікування.	1		
10	Періодонтит; класифікація, клініка, профілактика, хірургічні методи лікування. Одонтогенні періостит щелеп (гострий, хронічний); клініка, діагностика, лікування, ускладнення, фізіотерапія.	0,5		1

11	Гострий одонтогенний остеомієліт щелеп; клінічний перебіг, диференціальна діагностика, етіологія, патогенез, класифікація, лікування. Досягнення кафедри. Хронічний одонтогенний остеомієліт щелеп; клініка, діагностика, лікування, ускладнення їх профілактика.	0,5		
12	Специфічні запальні процеси ЩЛД (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс, СНІД). Класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування.	2		1
13	Дифзалік.			1
	Всього	10	40	10
	6 семестр			
1	Засвоєння правових норм з оформлення амбулаторної медичної картки пацієнта хворого на періодонтит, періостит, перикороніт, остеомієліт. Закріплення навичок заповнення амбулаторної медичної картки (з наступними написаннями зразка). Запальні процеси ЩЛД: етіологія, патогенез, типи клінічних реакцій та особливості перебігу одонтогенних запальних захворювань. Роль імунної, гормональної, судинної, кровозгортувальної системи, тощо.			
2	Флегмони та абсцеси щелепно-лищевої ділянки (ЩЛД): класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, принципи лікування, профілактика ускладнень.	6		2
3	Лімфаденіти, аденофлегмони ЩЛД: етіологія, патогенез, діагностика, клініка, лікування, профілактика.			2
4	Бешиха обличчя, нома, гемодинамічні некрози. Перевірка правильності заповнення зразка амбулаторної медичної картки.			2
5	Фурункули і карбункули обличчя: класифікація, етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування, ускладнення			
6	Абсцеси піднебіння та підочноямкової ділянки: етіологія, особливості лікування, профілактика.			2
7	Флегмона орбіти: особливості виникнення, локалізація, клінічного перебігу, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.			2
8	Флегмони виличної, скроневої ділянки, щічної, білявушно-жувальної, позашелепної ділянки: класифікація, особливості виникнення, локалізація, клінічного перебігу, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.			2
9	Абсцес під'язикового валика та щелепно-язикового жолобка: особливості клінічного перебігу, диференціальна діагностика, лікування.			2
10	Флегмони підпідборідної, підщелепної ділянки: особливості клінічного перебігу, диференціальна діагностика, лікування.			2
11	Глибокі флегмони ЩЛД: відмінності від первинних. Флегмони приглоткового та крилопіднебінно-щелепного просторів: етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.			2
12	Флегмона крило-піднебінної та підскроневої ямок: особливості виникнення, локалізація, клінічний перебіг, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.			2
13	Флегмона язика, дна порожнини рота та шиї, гнилісно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга: етіологія етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування,			2

	ускладнення, профілактика.			
14	Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо верхньої щелепи: сепсис, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо нижньої щелепи: медіастиніт, пневмонії та інші: класифікація, патогенез, особливості клінічного перебігу, діагностика, клініка, лікування, прогноз. Інфекційно-токсичний шок.			2
15	Етіологічні та патологічні принципи загального і місцевого лікування одонтогенних запальних процесів обличчя та шиї. Накладання вторинних швів, косметичні аспекти.			2
16	Гострий і хронічний одонтогенний гайморит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диференціальна діагностика, профілактика, лікування, ускладнення. Пластичне усунення оро-антрального сполучення.	1		2
17	Артрит і артроз скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС. Пластика СНЩС та його 1 компонентів.	1		
18	Гострий, хронічний некалькульозний сіалоденіт, етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, попередження ускладнень, профілактика. Пластика протоків слинних залоз.	1		
19	Слино-кам'яна хвороба (сіалолітіаз): етіологія, клініка, діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження. Сіалози: класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування.	1		2
20	Дифзалік			5
	Всього	10	60	35
	Разом за рік	20	100	45

**Тематичний план лекцій з дисципліни хірургічна стоматологія
Для студентів 3 курсу 5 семестру**

№	Тема	К-ть годин
1	Історія хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, їх предмет та завдання. Обстеження хірургічного стоматологічного хворого та підготовка до операції. Асептика та антисептика в клініці хірургічної стоматології, профілактика внутрішньо-лікарняної інфекції.	2
2	Місцеве та загальне знеболення в практиці хірургічної стоматології. Основні принципи премедикації, нейролептаналгезії. Класифікація, склад та властивості місцево-анестезуючих засобів, показання до застосування. Серцево-легенева реанімація.	2
3	Видалення зубів: інструментарій, показання та протипоказання, підготовка хворого. Ускладнення під час та після операції, їх лікування та профілактика.	2
4	Класифікація запальних процесів щелепно-лицевої ділянки. Поняття «одонтогенна інфекція», її вплив на організм. Періодонтити, етіологія, патогенез, лікування. Перикороніти. Одонтогенний періостит щелеп, етіологія, клінічна картина, лікування, профілактика. Остеомієліт.	2

5	Специфічні запальні захворювання ЧЛО. Актиномікоз, туберкульоз, сифіліс, СНІД. Клініка, діагностика, лікування.	2
РАЗОМ 10 годин		

**Тематичний план практичних занять з дисципліни хірургічна стоматологія
Для студентів 3 курсу 5 семестру**

№	Пропедевтика хірургічної стоматології	Годин и
1	Історія створення і організація хірургічної стоматологічної допомоги. Забезпечення, документація амбулаторного стоматологічного кабінету і відділення, знайомство з структурою відділення щелепно-лицевої хірургії у клінічній лікарні. Методика обстеження порожнини рота, щелеп, обличчя та шиї. Біль, його компоненти, провідні шляхи болю. Значення болю в медицині, стоматології	3
2	Інструментарій для видалення зубів. Методика видалення зубів, показання та протипоказання до видалення зубів, підготовка хворого до операції. Ускладнення під час видалення зубів і в післяопераційному періоді; клініка, діагностика, лікування і профілактика.	3
3	Місцеве потенційоване знеболення. Загальне знеболення. Обладнання для місцевого знеболення.	3
4	Серцево-легенева реанімація. Місцеві анестетики, їх властивості, побічна дія.	3
5	Аплікаційна, інфільтраційна анестезії. Ускладнення, їх профілактика і лікування. Видалення зубів під аплікаційним, інфільтраційним знеболенням.	3
6	Знеболення нижньої щелепи; показання, ускладнення і їх лікування. Видалення зубів нижньої щелепи.	3
7	Підочномкова, різцева анестезії; показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів нижньої щелепи. Туберальна анестезія; показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів нижньої щелепи. Піднебінна анестезія; показання, можливі ускладнення, їх профілактика. Видалення зубів нижньої щелепи	3
8	Центральні провідникові методи знеболення щелеп і прилеглих тканин.	3
9	Хвороби прорізання зубів. Затримані та напівзатримані зуби. Перикороніт; клініка, діагностика, лікування, ускладнення. Одонтогенна гранульома обличчя; клініка, лікування.	3
10	Періодонтит; класифікація, клініка, профілактика, хірургічні методи лікування. Одонтогенні періостит щелеп (гострий, хронічний); клініка, діагностика, лікування, ускладнення, фізіотерапія.	3
11	Гострий одонтогенний остеомиєліт щелеп; клінічний перебіг, диференціальна діагностика, етіологія, патогенез, класифікація, лікування. Досягнення кафедри. Хронічний одонтогенний остеомиєліт щелеп; клініка, діагностика, лікування, ускладнення їх профілактика.	3
12	Специфічні запальні процеси ЩЛД (актиномікоз, туберкульоз, сифіліс, СНІД). Класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування.	3
13	Дифзалік.	4
	Разом	40

**Тематичний план лекцій з дисципліни хірургічна стоматологія
Для студентів 3 курсу 6 семестру**

№ з/п	Тема	К-ть годи н
	Запальні процеси ЩЛД.	
1	Абсцеси, флегмони, щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД): визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, принципи лікування, ускладнення,	2

	профілактика. Етіологічні та патогенетичні принципи лікування запальних процесів ЩЛД. Лімфаденіти ЩЛД: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Фурункула та карбункули ЩЛД: етіологія патогенез, клінічний перебіг, лікування.	
2	Абсцеси щелепно-язикового жолобка, піднебіння, під'язикового валика. Флегмона: підщелепної, щічної, жувальної, позащелепної, підпідборідної ділянок. Флегмона дна порожнини рота та шиї, гнилісно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга, флегмони, абсцеси язика: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	2
3	Флегмона приглоткового простору, крило-піднебінної ямки, орбіти, виличної, скроневої, підскроневої, крило-щелепної ділянки: етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика. Бешиха обличчя, нома, фурункули та карбункули ЩЛД: етіологія, патогенез, клінічна картина, лікування, ускладнення, профілактика. Ускладнення хапальних процесів ЩЛД (сепсис, медіастеніт, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу, тощо): класифікація, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування та профілактика.	2
4	Одонтогенний гайморит: класифікація, етіологія патогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика. Артрити, артрози скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС.	2
5	Гострі та хронічні сіалоденіти: етіологія, класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування, попередження ускладнень. Слино-кам'яна хвороба: етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження.	2
Разом 10 годин		

Тематичний план практичних занять з дисципліни хірургічна стоматологія для студентів 3 курсу 6 семестру

№	Тема	Кількість годин
1	Засвоєння правових норм з оформлення амбулаторної медичної картки пацієнта хворого на періодонтит, періостит, перикороніт, остеомієліт. Закріплення навичок заповнення амбулаторної медичної картки (з наступними написаннями зразка). Запальні процеси ЩЛД: етіологія, патогенез, типи клінічних реакцій та особливості перебігу одонтогенних запальних захворювань. Роль імунної, гормональної, судинної, кровозгортувальної системи, тощо.	3
2	Флегмони та абсцеси щелепно-лицевої ділянки (ЩЛД): класифікація, етіологія, патогенез, клініка, перебіг, принципи лікування, профілактика ускладнень.	3
3	. Лімфаденіти, аденофлегмони ЩЛД: етіологія, патогенез, діагностика, клініка, лікування, профілактика.	3
4	Бешиха обличчя, нома, гемодинамічні некрози. Перевірка правильності заповнення зразка амбулаторної медичної картки.	3

5	Фурункули і карбункули обличчя: класифікація, етіологія, патогенез, клінічний перебіг, лікування, ускладнення	3
6	Абсцеси піднебіння та підчонамкової ділянки: етіологія, особливості лікування, профілактика.	3
7	Флегмона орбіти: особливості виникнення, локалізація, клінічного перебігу, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.	3
8	Флегмони виличної, скроневої ділянки, щічної, білявушно-жувальної, позашелепної ділянки: класифікація, особливості виникнення, локалізація, клінічного перебігу, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.	3
9	Абсцес під'язикового валика та щелепно-язикового жолобка: особливості клінічного перебігу, диференціальна діагностика, лікування.	3
10	Флегмони підпідборідної, підщелепної ділянки: особливості клінічного перебігу, диференціальна діагностика, лікування.	3
11	Глибокі флегмони ЩЛД: відмінності від первинних. Флегмони приглоткового та крилопіднебінно-щелепного просторів: етіологія, патогенез, клініка, диференціальна діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	3
12	Флегмона крило-піднебінної та підскроневої ямок: особливості виникнення, локалізація, клінічний перебіг, диференціальна діагностика, хірургічні методи лікування.	3
13	Флегмона язика, дна порожнини рота та шиї, гнілісно-некротична ангіна Жансуля-Людвіга: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, ускладнення, профілактика.	3
14	Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо верхньої щелепи: сепсис, абсцес мозку, тромбоз печеристого синусу. Ускладнення запальних процесів, які виникають від флегмон, що локалізуються навколо нижньої щелепи: медіастиніт, пневмонії та інші: класифікація, патогенез, особливості клінічного перебігу, діагностика, клініка, лікування, прогноз. Інфекційно-токсичний шок.	3
15	Етіологічні та патологічні принципи загального і місцевого лікування одонтогенних запальних процесів обличчя та шиї. Накладання вторинних швів, косметичні аспекти.	3
16	Гострий і хронічний одонтогенний гайморит: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, диференціальна діагностика, профілактика, лікування, ускладнення. Пластичне усунення оро-антрального сполучення.	3
17	Артрит і артроз скронево-нижньощелепного суглоба (СНЩС): класифікація, клінічний перебіг, діагностика, лікування, ускладнення і профілактика. Синдром больової дисфункції СНЩС. Хірургічна артроскопія СНЩС. Пластика СНЩС та його компонентів.	3

18	Гострий, хронічний некалькульозний сіалоденіт, етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, попередження ускладнень, профілактика. Пластика протоків слинних залоз.	3
19	Слино-кам'яна хвороба (сіалолітіаз): етіологія, клініка, діагностика, лікування, ускладнення та їх попередження. Сіалози: класифікація, клініка, діагностика, профілактика, лікування.	3
20	Дифзалік	3
	Разом	60

**Тематичний план самостійної поза аудиторної роботи студентів
з дисципліни хірургічна стоматологія
3 курс 5-6 семестр**

№	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
<i>Модуль 1: Пропедевтика хірургічної стоматології</i>			
1.	Організація кабінету хірургічної стоматології в амбулаторії.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Асептика та антисептика в хірургічній стоматології.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
3.	Загальні ускладнення місцевого знеболення.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
4.	Місцеві ускладнення місцевого знеболення.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
5.	Інтенсивна терапія, серцево-легенева реанімація в щелепно-лицевій хірургії.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
6.	Ренгендіагностика стоматологічних захворювань.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
7.	Патофізіологічні засади клінічного перебігу запальних процесів ЩЛД.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
8.	Патофізіологічні засади лікування запальних процесів ЩЛД.	1	Поточний контроль на практичних заняттях
9.	Фізіотерапевтичні методи лікування стоматологічних захворювань. Деонтологія в стоматології	1	Поточний контроль на практичних заняттях
	Підготовк до дифзаліку	1	
Всього 10			
<i>Модуль 2: Запальні процеси ЩЛД</i>			
1.	Загальне, місцеве знеболення ЩЛД: особливості проведення, ускладнення та методи їх усунення.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Невідкладні стани, принципи надання допомоги.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
3.	Топографічна анатомія ЩЛД. Основні принципи проведення розтинів в ЩЛД.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
4.	Прояви лімфаденіту ЩЛД при специфічних захворюваннях: туберкульоз, актиномікоз, сифіліс, СНІД.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
5.	Додаткові методи дослідження в ЩЛД при запальних процесах. Вивчення аналізів крові,	3	Поточний контроль на практичних заняттях

	імунограм.		
6.	Сучасні засоби медикаментозної терапії при гнійно-запальних захворюваннях ШЦЛД.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
7.	Системні захворювання слинних залоз.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
8.	Сучасні методи дослідження слинних залоз.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
9.	Нормальна та патологічна анатомія СНЩС. Сучасні методи діагностики та лікування захворювань СНЩС.	3	Поточний контроль на практичних заняттях
10.	Вклад вчених в розвиток хірургічної стоматології (Вайсблат С.Н., Коваленко В.С., Семенченко Г.І., Бернадський Ю.Й., Харьков Л.В., Юсубов. Ю.А., Астахова В.С., Центило В.Г., Маланчук В.О.).	3	Поточний контроль на практичних заняттях
	Підготовк до дифзаліку	5	
Всього 35			

6. Система оцінювання курсу									
Загальна система оцінювання курсу	<p>Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, навичок і вмій на практичних заняттях. Самостійна робота студента оцінюється на практичних заняттях і є складовою підсумкової оцінки студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу.</p> <p>Формами поточного контролю є:</p> <p>а) тестові завдання з вибором однієї правильної відповіді, з визначенням правильної послідовності дій, з визначенням відповідності, з визначенням певної ділянки на фотографії чи схемі («розпізнавання»);</p> <p>б) індивідуальне усне опитування, співбесіда;</p> <p>в) розв'язання типових ситуаційних задач;</p> <p>г) ідентифікація збудників і переносників збудників паразитарних хвороб на фотографіях, макро- і мікропрепаратах;</p> <p>д) контроль практичних навичок;</p> <p>е) розв'язання типових задач з генетики і медичної генетики.</p> <p>Оцінки у національній шкалі («відмінно» – 5, «добре» – 4, «задовільно» – 3, «незадовільно» – 2), отримані студентами, виставляються у журналах обліку відвідування та успішності академічної групи.</p> <p>Підсумковий контроль успішності навчання проводиться у вигляді екзамену (диф.заліку, заліку) (письмово, усно).</p> <p><i>Для дисциплін, формою підсумкового контролю яких є залік:</i></p> <p><i>Оцінювання поточної навчальної діяльності.</i> Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою оцінювання. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені програмою дисципліни. Студент повинен отримати оцінку з кожної теми (на кожному занятті з практичної підготовки) . Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали. Підсумкова оцінка за поточну навчальну діяльність визнається як середнє арифметичне (сума оцінок за кожне заняття ділиться на кількість занять у семестрі) та переводиться у бали за Таблицю 1.</p> <p style="text-align: center;">Таблиця 1. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td style="text-align: center;">4-баль на шкала</td> <td style="text-align: center;">200- бальна шкала</td> <td style="text-align: center;">4-баль на шкала</td> <td style="text-align: center;">200- бальн шкала</td> <td style="text-align: center;">4-баль на шкала</td> <td style="text-align: center;">200- бальна шкала</td> <td style="text-align: center;">4-баль на шкала</td> <td style="text-align: center;">200- бальна шкала</td> </tr> </table>	4-баль на шкала	200- бальна шкала	4-баль на шкала	200- бальн шкала	4-баль на шкала	200- бальна шкала	4-баль на шкала	200- бальна шкала
4-баль на шкала	200- бальна шкала	4-баль на шкала	200- бальн шкала	4-баль на шкала	200- бальна шкала	4-баль на шкала	200- бальна шкала		

			а				
			шкала				
5	200	4,47	179	3,94	158	3,42	137
4,97	199	4,45	178	3,92	157	3,4	136
4,95	198	4,42	177	3,89	156	3,37	135
4,92	197	4,4	176	3,87	155	3,35	134
4,9	196	4,37	175	3,84	154	3,32	133
4,87	195	4,35	174	3,82	153	3,3	132
4,85	194	4,32	173	3,79	152	3,27	131
4,82	193	4,3	172	3,77	151	3,25	130
4,8	192	4,27	171	3,74	150	3,22	129
4,77	191	4,24	170	3,72	149	3,2	128
4,75	190	4,22	169	3,7	148	3,17	127
4,72	189	4,19	168	3,67	147	3,15	126
4,7	188	4,17	167	3,65	146	3,12	125
4,67	187	4,14	166	3,62	145	3,1	124
4,65	186	4,12	165	3,6	144	3,07	123
4,62	185	4,09	164	3,57	143	3,05	122
4,6	184	4,07	163	3,55	142	3,02	121
4,57	183	4,04	162	3,52	141	3	120
4,55	182	4,02	161	3,5	140	Менше 3	Недос- татньо
4,52	181	3,99	160	3,47	139		
4,5	180	3,97	159	3,45	138		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до ПК становить 120 балів.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за традиційною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни впродовж семестру, шляхом обчислення середнього арифметичного (СА), округленого до двох знаків після коми.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю.

Таблиця 2. Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються іспитом (диференційованим заліком))

4-баль на шкала	120-ба льна шкала	4-баль на шкала	120-ба льна шкала	4-баль на шкала	120-ба льна шкала	4-баль на шкала	120-ба льна шкала
5	120	4,45	107	3,91	94	3,37	81
4,95	119	4,41	106	3,87	93	3,33	80
4,91	118	4,37	105	3,83	92	3,29	79
4,87	117	4,33	104	3,79	91	3,25	78
4,83	116	4,29	103	3,74	90	3,2	77
4,79	115	4,25	102	3,7	89	3,16	76
4,75	114	4,2	101	3,66	88	3,12	75
4,7	113	4,16	100	3,62	87	3,08	74

4,66	112	4,12	99	3,58	86	3,04	73
4,62	111	4,08	98	3,54	85	3	72
4,58	110	4,04	97	3,49	84	Менше 3	Недост атньо
4,54	109	3,99	96	3,45	83		
4,5	108	3,95	95	3,41	82		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент під час підсумкового контролю засвоєння студентом знань, становить 80 балів.

Таблиця 3. Шкала оцінювання диференційованого (іспиту) заліку:

Національна шкала	Бальна шкала
«5»	70-80
«4»	60-69
«3»	50-59

Оцінювання підсумкового контролю вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 60% від максимальної суми балів (для 200-бальної шкали – не менше 50 балів).

Кінцева кількість балів, яку студент набрав з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (Таблиця 2) та за підсумковий контроль (диференційований залік, іспит) (Таблиця 3).

Вимоги до письмової роботи: Підсумкова письмова робота виконується у формі контрольної роботи.

Практичні заняття: Модуль 1

Аудиторна робота

Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
T1-4	сума	T5-8....	
Контрольна робота – 20		Контрольна робота – 20	
Тест – 10		Тест – 10	
Робота на парах – 5		Робота на парах – 5	
Реферат – 15		Реферат – 15	
	50		

Умови допуску до підсумкового контролю: Семестровий контроль передбачений у формі заліку. Передбачає підсумкову оцінку у 200-бальній шкалі як сума оцінок за поточний контроль знань (усне опитування, письмове опитування, тести, перевірка ідентифікації мікропрепаратів, рефератів), результатів складання 2-х змістових модулів.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється із застосуванням Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному опитуванні, самостійній роботі та бали підсумкового контролю. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт.

Недопустимо:

- пропуски та запізнення на заняття;
- користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат;

- несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

8. Рекомендована література

Основна (базова)

1. Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія / Під ред. В.О. Маланчука. Том 1 – К.: Медицина, 2011. – 672 с.
2. Бернадський Ю.Й. Основи щелепно-лицевої хірургії і хірургічної стоматології. К. Спалах, 2003. - 512 с.
3. Митченко В.І., Панькевич А.І. Пропедевтика хірургічної стоматології Навчальний посібник для студентів стоматологічних факультетів III-IV рівнів акредитації. – Вінниця: “Нова книга”, 2004. – 272 с.
4. Тимофеев А.А. Руководство по челюстно-лицевой хирургии и хирургической стоматологии. - К.: Червона Рута-Турс, 2004. - 1061 с.
5. Аржанцев, А. П. "Рентгенологические исследования в стоматологии и челюстно-лицевой хирургии." (2016): 320-320.
6. Тимофеев О. О. Челюстно-лицевая хирургия и хирургическая стоматология / О. О. Тимофеев. – Київ: Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 2020. – 992
7. Афанасьев В. В. Слюнные железы. Болезни и травмы: руководство для врачей / В. В. Афанасьев, У. Р. Мирзакулова. – Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2019. – 320 с. – (2).
8. Balaji, S. M., and Padma Preetha Balaji. Textbook of Oral & Maxillofacial Surgery-E Book. Elsevier Health Sciences, 2018.

Допоміжна:

1. Хирургическая стоматология: Учебник / Под ред. Т.Г. Робустовой. - М.: Медицина, 1999. - 576 с. Вайсблат С.Н. Местное обезболивание при операциях на лице, челюстях и зубах. – К., 1962. – 469 с. Афанасьев В.В. Хирургическая стоматология. – Издательство: ГЭОТАР- Медиа, 2010. – 880 с.
2. Воспалительные заболевания челюстно-лицевой области и шеи / Под ред. проф. А. Г. Шаргородского. – М.: Медицина, 1985. – 352 с.
3. Афанасьев В. В. Слюнные железы. Хирургическая стоматология: учебник В. В. Афанасьев. – Москва: ГЭОТАР-Медиа, 2011. – 880 с.
4. Зозуля І.С. Медицина невідкладних станів: Швидка і невідкладна допомога. / І.С. Зозуля, А.В.Вершигора, В.І. Боброва . - К. : Медицина, 2012. - 727 с.
5. Fonseca, Raymond J. Oral and Maxillofacial Surgery-E-Book: 3-Volume Set. Elsevier Health Sciences, 2017.
6. Koch, Goran, et al., eds. Pediatric dentistry: a clinical approach. John Wiley & Sons, 2017.
7. Nowak, Arthur, et al., eds. Pediatric dentistry-E-book: Infancy through adolescence. Elsevier Health Sciences, 2018.
8. Kademani, Deepak, and Paul Tiwana. Atlas of oral and maxillofacial surgery. Elsevier Health Sciences, 2015.
9. Haggerty, Christopher J., and Robert M. Laughlin, eds. Atlas of operative oral and maxillofacial surgery. John Wiley & Sons, 2015.
10. Andreasen, Jens O., Frances M. Andreasen, and Lars Andersson, eds. Textbook and color atlas of traumatic injuries to the teeth. John Wiley & Sons, 2018.
11. Lee, H. H., Faundez, L., Yarbrough, C., Lewis, C. W., & LoSasso, A. T. (2020). Patterns in pediatric dental surgery under general anesthesia across 7 state Medicaid programs. JDR Clinical & Translational Research, 5(4), 358-365.

Інформаційні ресурси

1. Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки:
  - Електронний каталог бібліотеки.
  - Інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники

- Навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.

2. Інформаційні ресурси в мережі Інтернет:

2.1. Інтернет каталоги і колекції посилань.

2.2. Медичні web- сервери і web-сторінки.

2.3. Бази даних.

2.4. Архіви електронних текстів і віртуальні бібліотеки.

2.5. Бібліографічні посібники.

2.6. Медичні організації (асоціації, наукові товариства).

2.7. Науково-дослідницькі центри та інститути.

2.8. Медична освіта.

2.9. Лікувальні заклади.

2.10. Новини.

2.11. Корисні посилання: